

De maffia is onder ons, en gaat niet meer weg

Auteur

• Sanne de Boer (1979) is freelance (onderzoeks-)journalist.

• Sinds 2007 woont zij in de Zuid-Italiaanse regio Calabrië.

• De Boer werkt onder meer voor Nieuwsuur, De Correspondent en Opzij.

‘Zijn als water.’ Giovanni Governale, de belangrijkste aanklager tegen de maffia in Italië, was in september bij een briefing tegenover buitenlandse media duidelijk over de verbreiding van de 'ndrangheta, de Calabrese maffia. Volgens hem is dat ‘de belangrijkste misdaadorganisatie in de westerse wereld’. In vergelijking met de Napolitaanse camorra en de Siciliaanse cosa nostra is volgens Governale de 'ndrangheta veel meer in staat mondiaal in gemeenschappen te infiltreren en die te exploiteren.

De 'ndrangheta — de naam is afgeleid van het Griekse woord voor ‘genootschap van mannen van eer’ — is minder bekend dan de Siciliaanse cosa nostra, maar machtiger en rijker. De organisatie is een multinational, actief in 32 landen waarvan 17 in Europa, en controleert de cocaïnehandel tussen Zuid-Amerika en Europa. Calabrië, de teen van Italië, ligt een slordige 2000 kilometer van Nederland, maar de 'ndrangheta kent de weg in Rotterdam, waar blijkens recente publicaties van het FD steeds meer cocaïne binnenkomt.

De Nederlandse journalist Sanne de Boer woont sinds 2007 in Calabrië, en publiceerde eind oktober *Mafiopoli*. Een zoektocht naar de 'Ndrangheta, de machtigste maffia van Italië. Haar boek begint genoeglijk, met Ik Vertrek-achtige noties, over de gastvrije buurvrouw die smakelijk kan koken, over het mooie uitzicht op de zee, de verbouwing van het huis, de vriendelijke dorpelingen.

Niet dat De Boer naïef is. Maar zit de 'ndrangheta ook in haar dorp? Die zit zuidelijker, hoort ze.

Niet dus. Plotseling staat er een auto in brand in het dorp, eigendom van een ambtenaar die niet wil meewerken. En zo ontvouwt zich een fascinerende ontdekkingsstocht naar de machtigste en zwijzaamste Italiaanse misdaadorganisatie, die de Siciliaanse maffia heeft overvleugeld. Een van de verklaringen daarvoor is dat de 'ndrangheta veel meer is blijven steunen op familierelaties (bloedbanden), terwijl de cosa nostra meer buitenstaanders inzette, die minder loyaal bleken.

Maar ook de 'ndrangheta kent spijtoptanten. In haar boek hijst De Boer onder meer vrouwen op het schild die de moed vonden om de banden met hun familie te verbreken, en te praten met justitie. Dat is een levensgevaarlijke exercitie, want de 'ndrangheta vergeet niet, en eist van naaste familieleden dat die loslippigen het zwijgen oplegt.

Mafiopoli. Een zoektocht naar de 'Ndrangheta, de machtigste maffia van Italië, Sanne de Boer, Nieuw Amsterdam, €22,99.

De kern van *Mafiopoli* is de vaststelling dat de Calabrese maffia onder ons is in noordwest-Europa. Nu bleek de verwevenheid met Nederland al uit een studie van de KLPD in 2011, het recentere rapport *Cerca Trova* of het zeer inzichtelijke boek *'Ndrangheta. The Glocal Dimensions of the Most Powerful Italian Mafia* van Anna Sergi en Anita Lavorgna (2016). Die laatste twee onderzoekers schetsen hoe de 'ndrangheta zich in Italië verbreidde via arbeidsmigratie, maar ook via criminelen die bij wijze van sanctie van justitie Calabrië moesten verlaten. Vervolgens pakt ze in noord-Italië hun oude stiel weer op en zetten er lokale filialen van de 'ndrangheta op.

De kracht van De Boers boek is dat ze op basis van gesprekken met betrokkenen beschrijft hoe bijvoorbeeld een Italiaanse restauranthouder en een bloemenhandelaar, in een anonieme doorzoning in een Nederlands dorp, in een schijnbaar andere wereld kopstukken van vooraanstaande 'ndrangheta-families in Calabrië zijn. Nederland moet individuele rechtszaken niet als een incident zien, waarschuwen Italiaanse

misdaadbestrijders in haar boek. ‘Nederland speelt een grote rol in het succesverhaal van de 'ndrangheta’, zoals De Boer tijdens een gesprek op Radio 1 zei.

De laatste jaren hebben meerdere arrestatiegolven de 'ndrangheta getroffen. En op dit moment loopt in Italië het monsterproces Rinascita Scott, dat draait om drugshandel door de Calabrese familie Mancuso.

Nicola Gratteri, aanklager in deze zaak, komt in *Mafiopoli* uitgebreid aan het woord, net als andere Italiaanse misdaadbestrijders. Zij hameren op meer justitiële samenwerking in de EU. Want de aanpak van de 'ndrangheta botst op landsgrenzen, terwijl de criminelen die juist niet kennen. Ze profiteren bijvoorbeeld van verschillen in witwaswetten.

Na de rondgang langs justitiemedewerkers, spijtoptanten en journalisten concludeert De Boer dat ze ondanks alles ‘nog meer van Calabrië is gaan houden’. Maar ze is ook ‘gewaarschuwd over wat ook Nederland te verliezen en te winnen heeft.’

Han Dirk Hekking is redacteur van Het Financieele Dagblad.

EEN ITALIAANSE RESTAURANT- HOUDER EN EEN BLOEMEN- HANDELAAR IN EEN DOORZONWONING BLIJKEN MAFFIA- KOPSTUKKEN

MEER LEZEN

Aan de hand van de Filipijnse war on drugs, de Urgenda-discussie en veel andere voorbeelden beschrijven Geert Corstens en Reindert Kuiper in *De rechter grijpt de macht* hoe een rechtsstaat in de praktijk werkt en hoe de macht niet gegrepen wordt, maar gedeeld wordt.

Geert Corstens en Reindert Kuiper, €19,99.

In *Machiavelli's lef* laat Tinneke Beekman Machiavelli (1469-1527) zien als een geniaal politiek denker uit de renaissance, een passievolle liefhebber van vrijheid en bij uitstek een denker voor een wereld in crisis. Ze bespreekt zijn inzichten en betreft ze op de actualiteit.

Tinneke Beekman, Boom, €24,90.

Of het nu gaat om haaien, koralen, garnalen of de mens: allemaal kunnen ze (in verschillende mate) denken. Maar hoe is dat ontstaan? In *Metazoa* verdiept de Australische wetenschapsfilosoof en diepzeeduiker Peter Godfrey-Smith zich in de evolutie van het bewustzijn.

Peter Godfrey-Smith, Unieboek Spectrum, €22,99.

Als vader van een 3-jarige tweeling legde journalist Art Rooijackers voor *De eeuw van mijn dochters* vragen over de toekomst voor aan wetenschappers, gerontologen, geografen en een tattoo-koning. Hun antwoorden zijn zowel geruststellend als beangstigend.

Art Rooijackers, Thomas Rap, €19,99.